

Шуліка Андрій Андрійович
Тимченко Михайло Михайлович

Роль конфуціанства в політичній сфері сучасного КНР

УДК 323.2

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-2.14>

Шуліка Андрій Андрійович
доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри політології
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
вул. Гагаріна, 72, Дніпро, Україна

Тимченко Михайло Михайлович
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
вул. Гагаріна, 72, Дніпро, Україна

Актуальність теми дослідження зумовлена новими ідеологічними основами реалізації державної політики Китайської народної республіки та новим підґрунтям політичної легітимності Комуністичної партії Китаю. В нових умовах ідеологічна система сучасного Китаю значно змінюється і відходить від ідеологічних основ комунізму та маоїзму. Значно збільшується роль національної культури Китаю, класичної політичної філософії Китаю, конфуціанства. Це призводить до формування концепції «Соціалізму з китайською специфікою», яку активно пропагує Голова КНР Сі Цзіньпін. Мета дослідження - дослідити вплив конфуціанства на розвиток політичної сфери сучасного Китаю.

Основними методами, які ми використовували під час дослідження є: компаративний метод, історичний метод, структурно-функціональний метод.

В результаті дослідження зазначається, що в сучасній політичній сфері Китайської народної республіки конфуціанство грає важливу роль в контексті становлення китайської моделі національної політики. Що стосується внутрішньої та зовнішньої політики, то тут також можна спостерігати посилення конфуціанського впливу.

У зовнішній політиці це проявляється у формуванні системи Інститутів Конфуція у всьому світі. Ці центри виступають освітніми центрами з вивчення китайської мови та культури і є частиною м'якої сили Китаю. Таким чином конфуціанство та Конфуцій виступають важливою частиною міжнародного іміджу КНР.

У внутрішній політиці з'ясовано, що конфуціанство використовують державні органи влади для формування концепції розвитку суспільства та ідеології, це проявляється концепції «Гармонійного соціалістичного суспільства» та «Середньозаможного суспільства» колишнього голови КНР Ху Цзіньтао та в концепції «Соціалізму з китайською специфікою» Сі Цзіньпіна, яка офіційно була внесена в Конституцію Китайської народної республіки. Конфуціанство грає важливу роль для формування нової моделі політичної легітимності Комуністичної партії Китаю в умовах розвитку ринкової моделі економіки, фрагментації традиційної соціальної структури китайського суспільства, зростаючою нерівністю в китайському суспільстві.

Ключові слова: Китайська Народна Республіка, Конфуцій, конфуціанство, державна політика, Комуністична партія Китаю.

Вступ. Конфуціанство завжди відіграло досить важливу роль у культурному та соціально-політичному житті Китаю. В умовах падіння ролі комуністичної ідеології в політичній сфері Китайської народної республіки все більше значення набувають класичні історичні національні символи Китаю, які підкреслюють національну ідентичність країни. В умовах пошуку нових основ національної політики Комуністична партія Китаю все більше значення надає основам політичної філософії конфуціанства, яка протягом тривалого часу була заборонена комуністичною ідеологією.

Мета та завдання. Дослідити вплив конфуціанства на розвиток політичної сфери сучасного Китаю. Також серед завдань дослідження можна окреслити наступні: аналіз особливостей ставлення державної влади КНР до конфуціанства; розгляд специфіки сучасної державної політики Китаю; дослідження сучасних політичних підходів до розуміння конфуціанства.

Методи дослідження. Основними методами, які ми використовували під час дослідження є: компаративний метод, який дозволив порівняти особливості розуміння ролі конфуціанства в різних політичних дослідженнях; історичний метод, який

дозволив проаналізувати зміну ролі конфуціанства у політичній сфері КНР протягом XX-XXI ст.; структурно-функціональний метод, який дозволив дослідити функції та роль конфуціанства в системі державної політики Китаю.

Результати. Комуністична партія Китаю (КПК) займає домінуючу роль в суспільно-політичному житті та сфері державного управління КНР. Державна влада Китаю постійно проводить політику збереження монополії на владу і нетерпима до тих, хто ставить під сумнів її право на правління. Тим не менш, аналітики вважають, що політична система Китаю не є монолітною, ні жорстко ієрархічною. Боротьба між лідерами та інститутами, які представляють різні групи інтересів, поширена на всіх рівнях політичної системи [4, р. 137].

При цьому часто виникає питання легітимності партійної влади Китаю на утримання політичної та державної влади. Саме тому КПК завжди прагнула адаптуватися до змін у світовій політиці та суспільстві. В сучасному світі КПК довелося розробляти моделі перегляду комуністичної ідеології, щоби зберегти сталий розвиток держави, але при цьому не підірвати ідеологічні основи країни та зберегти монополію на владу.

У ХХ столітті комуністичні лідери Китаю критикували конфуціанство як «феодалне», що призвело до реалізації багатьох антиконфуціанських кампаній, наприклад, Рух за нову культуру 1910-20-х та «Критика Лінь Бяо та Конфуція» 1973-1974 рр. [7, р. 201]. Під час Культурної революції конфуціанство розглядалося як перешкода розвитку комунізму. Але у 1979 року Ден Сяопін ініціював політику відкритості. Поряд із процесом лібералізації були також відкриті храми та монастирі, і вченим було дозволено вивчати конфуціанство як філософську систему. Конфуціанство було узаконено як частина традиційної китайської культури.

У 1982 році було прийнято нову конституцію КНР, яка визнавала свободу релігійних переконань, хоча і встановлювала обмеження на релігійну практику. Лише п'ять релігій мають офіційне визнання у Китаї: даосизм, буддизм, іслам, протестантизм та католицизм. Конфуціанство досі офіційно не визнається релігією [8, р. 1301]. Хоча при цьому в 1990-і роки, коли Китай переживав різке економічне зростання, виник феномен, який був названий «лихоманкою Конфуція». Сотні книг, як наукових, так і популярних, були написані про Конфуція та конфуціанську традицію [8, р. 1301].

Сучасна державно-політична сфера прагне створити нову ідеологічну основу китайської держави – так було сформовано концепцію «Китайського шляху». Основними складовими цієї ідеології є: визначальна роль однопартійної системи у розвитку Китаю; переосмислення та переоцінка класичних основ марксизму, ленінізму, маоїзму та конфуціанства для реалізації нових цілей держави. Наприклад, боротьба з корупцією зараз іноді сприймається як новий прояв класової боротьби [9, р. 9].

Через різноманітність китайського населення і самої комуністичної партії універсальний підхід до ідеології не працює. Тому завдання полягає у створенні не фрагментованої ідеології, яка приваблювала б якнайбільше людей. Великою проблемою у формуванні загальної ідеології є багатокомпонентність факторів, які формують загальну державну ідеологію.

По-перше, Комуністична партія у своїй діяльності має спиратися на марксизм і спадщину Мао Цзедуна як основу формування КПК та сучасної держави КНР. По-друге, багато подальших лідерів Китаю формували власні моделі розвитку держави. Так, існували теорія Ден Сяопіна (денсизм), концепція потрійного представництва Цзян Цземіня, концепція Наукового погляду на розвиток Ху Цзіньтао. Офіційно кожна наступна теорія розвивала попередню, що підкреслювало безперервний розвиток Китаю та ідеологічну стабільність політичної системи. По-третє, це китайські традиції. Після приходу Сі Цзіньпіна до влади відбулося відродження згадок про конфуціанство і сам Сі від-

відав місце народження Конфуція, що в китайській культурі є досить значним політичним ритуалом [9, р. 28].

Зміни щодо конфуціанства в сучасному Китаї багато в чому пов'язані з певними ідейно-політичними та культурними змінами в Китаї. Внаслідок цих змін значущість соціалістично-комуністичної ідеології поступається місцем поняттю «китайськості», яке стає новим джерелом легітимності та модернізації Китаю [2, р. 207]. Ці зміни виявляються у формулюванні та обговоренні «китайської моделі», яка буде актуальна не лише всередині держави, а й може пропонуватися як модель розвитку для інших держав, як мінімум у сучасній Азії.

Відродження традиційної китайської культури протягом останніх десятиліть, зокрема конфуціанства, є результатом соціально-політичних змін. Після десятиліть критики конфуціанство знову відновлюється як національний бренд, який представляє Китай. Також відродження конфуціанства має важливі наслідки для процесів внутрішнього управління у КНР.

Формування власної моделі розвитку розпочалося у Китаї наприкінці 1970-х років, ця модель описувалася як «соціалізм з китайськими особливостями», цей вираз уперше було запроваджено Ден Сяопіном у вересні 1982 року [2, р. 207]. Створений на початку 1980-х років ідеологічний концепт ознаменував новий етап економічної та політичної модернізації, який відходив від класичної соціалістичної (радянської) моделі планової економіки.

Головною проблемою економічних та політичних змін у КНР стало подолання ідеологічного бар'єру та придушення опору всередині Комуністичної партії. Проблемою стало також те, як китайська модель розвитку могла б вирішити соціальні проблеми, що виникли в ході модернізації Китаю. У цих нових обставинах, необхідність дотримуватися класичних політико-ідеологічних постулатів соціалізму стала менш важливою, ніж питання про те, що означає китайська форма національної держави. Акцент у політичному дискурсі змістився із проблеми становлення комунізму з китайськими особливостями у сферу культурного, соціального та політичного визначення китайських особливостей.

Перехід від всеосяжної комуністичної ідеології до акценту на «китайськість» – це зміна у суспільній свідомості людей, яка активно заохочувалась державою шляхом зміни політичного та культурного порядку денного в повсякденному житті [2, р. 208].

Зі зростанням економічного та політичного впливу Китаю у світі, державна влада прагне зміцнити свій символічний вплив у міжнародних відносинах та протистояти домінуванню західних культурних цінностей. Традиційна китайська культура, особливо конфуціанство, стає основною формою впливу Китаю на процеси власного позиціонування

на міжнародній арені. Конфуціанство стає культурним символом для закордонного суспільства, що допомагає розвинути геополітичний вплив Китаю на міжнародній арені [2, р. 208].

Дуже важливо також відзначити, що вплив конфуціанства на політичну сферу Китаю є досить неоднозначним і різноманітним. Це пов'язано з тим, що у сучасному суспільно-політичному напрямі конфуціанства існує безліч різноманітних течій. При цьому основними темами сучасного конфуціанства є розвиток сучасного людства, моральна метафізика, національний дух, освіта, наука та демократія.

Традиціоналісти звинувачують «західну сучасність» у зростанні індивідуалізму, у руйнуванні сімейних цінностей, таких як повага до людей похилого віку, у загальному зниженні моральності і навіть у погіршенні стану навколишнього середовища. Представники цього кластеру формують специфічну ідейну концепцію, яка поєднує конфуціанство з деякими елементами даосизму та буддизму, щоб сформувати унікальні китайські соціальні та політичні концепції [9, р. 45].

Традиціоналісти посилаються в основному на класичні тексти Конфуція, щоб обґрунтувати необхідність жорсткої ієрархії, «добродійного лідера» та патерналістський підхід до формування державної системи.

А. Белл виділяв іншу течію конфуціанства у сучасному Китаї – «ліве конфуціанство», що спирається на соціалістичну традицію [1, р. 93]. У рамках цієї течії проголошуються такі цінності, як відповідальність за критику політичної системи та обов'язок держави забезпечувати матеріальне благополуччя людей. Ці цінності випливають із праць Конфуція, Мо-цзи і Сунь-цзи. Деякі сучасні представники китайських нових лівих, наприклад, Гань Ян, закликають до створення «конфуціанської соціалістичної республіки», інші, такі як Цзян Цін, відкрито визнають, що їх інтерпретація конфуціанської традиції тісно пов'язана з соціалістичними ідеалами К. Маркса, В. Леніна, Мао Цзедун та ін. [1, р. 94].

Цзян Цин ввів у наукову термінологію Китаю поняття «конфуціанство розуму» та «політичне конфуціанство». В основі протиставлення цих понять лежить протиставлення екзистенційної турботи, морального вдосконалення, піднесення людського розуму та людської природи за допомогою самовдосконалення та формування політичної легітимності, а також побудова ідеальної та стабільної політичної системи і покращення суспільства [10, р. 37]. «Конфуціанство розуму» орієнтовано на внутрішнє життя морального ідеалізму, тоді як «політичне конфуціанство» орієнтовано на зовнішню політичну структуру [6, р. 2-9].

Концепція політичного конфуціанства стверджує, що політичні ритуали, соціально-політичні

інститути та юридична система важливі для покращення людської природи та для захисту людей від морального занепаду.

Центральним принципом політичного конфуціанства Цзян Ціна є доктрина політичної легітимності. Він стверджує, що політична легітимність є основою та передумовою всіх політичних систем, політичних процесів, та політичної діяльності, без яких усе політичне втрачає свій сенс та цінність.

Відповідно до концепції Цзяна, щоб політичний режим був повністю легітимним, політична влада має відповідати трьом умовам: вона має бути санкціонована та підтримувати святе і трансцендентне Дао; вона не має відхилятися від національної культурної спадщини чи порушувати історичну спадкоємність національності; вона повинна відповідати волі чи схваленню простих людей.

Перша умова – це божественне підґрунтя політичної влади, символом якої можуть бути Небеса. Друга – це історична основа політичної влади, що символізує Земля. Третє – це світська основа політичної влади, що символізується Людиною. Це так звані «три виміри політичної легітимності політики Царського шляху» та політична ідея, що сягає корінням у традиційну китайську політичну культуру [6, р. 93-94]. Цзян наводить безліч доказів і витягів з конфуціанської класики на підтримку цієї доктрини у своїх працях. Конфуціанська політика Царського шляху спрямована на пошук всебічного та всеосяжного вирішення проблеми легітимності політичної влади з метою встановлення стабільного та гармонійного політичного порядку.

У концепції Цзяна підкреслюється, що цей демократичний (третій) вимір легітимності не повинен мати переваги над двома іншими вимірами. Політична система легітимна тоді, коли всі три виміри легітимності належним чином збалансовані, і жодний вимір не перевершує інші [10, р. 37].

Щоб втілити цю теорію тривимірної політичної легітимності в реальність, Цзян пропонує створити трьохпалатний законодавчий орган, в якому кожна палата представлятиме один вимір легітимності: Палата конфуціанців, що представляє законність священного Шляху; Палата національної наступності, що представляє законність спадщини та традицій; Палата громадян, що представляє законність волі та бажання простих людей.

Інший китайський політолог Кан Сяоган запропонував прийняти конфуціанство як альтернативний шлях політичного розвитку Китаю. Кан припускає, що конфуціанство можна використовувати для просування моделі політичної системи Китаю за допомогою ідеї доброзичливого управління [2, р. 209]. Логіка доброзичливого управління полягає у тому, що різні соціальні класи, сформовані за класичною логікою конфуціанського ієрархічного порядку, мають певні обов'язки; ті, хто вище, повинні діяти доброзичливо стосовно тих, хто нижчий,

в обмін на їх підтримку та легітимність. Почасти концепція «доброзичливого управління» була втілена в політичному дискурсі, коли китайське керівництво популяризувало гасло «ставити людей на перше місце» і коли «політика, заснована на людях», стала керівним гаслом публічної політики в КНР [2, р. 210]. Гасло про політику, яка ґрунтувалася на людях, означало, що монополія на політичну владу зберігалася, але державне управління реалізовуватиметься відповідно до переваг і потреб громадян. Відповідно до доктрини Мінбен політична участь людей обмежується передачею їх думки політичним лідерам. Джерело концепції Мінбен (народ як основа) міститься в давньокитайській мові [11, р. 25], що підкреслює перехід до традиційної китайської культури.

Примітно, що Сі Цзіньпін активно продовжує концепцію «середньозаможного суспільства», яка спочатку ґрунтувалася на конфуціанській доктрині «помірковано процвітаючого суспільства» та спрямована на формування економічної політики більш справедливого перерозподілу доходів розподілу в Китаї.

Основи «філософії розвитку» Сі Цзіньпіна спрямовані на структурні ринкові реформи, а також на удосконалення соціалістичної системи з китайськими особливостями, заснованими на «консультативній демократії» та просуванні китайської культури як основи м'якої сили.

У цьому контексті здається очевидним, що підтримка державною владою КНР конфуціанства є політично мотивованою. По-перше, вони відновлюють традиційну китайську культуру як одну із провідних світових цивілізацій. По-друге, вони закріплюють, що Конфуцій, всесвітньо відомий філософ, чії ідеї проникли у традиційну китайську культуру, є частиною сучасного Китаю. Протягом останніх двох десятиліть уряд КНР фінансував створення Інститутів Конфуція у всьому світі. За аналогією з німецькими Інститутами Гете та Французьким Альянсом Франсез, Інститути Конфуція є освітніми центрами з вивчення китайської мови та культури [8, р. 1301]. Це частина м'якої сили Китаю, що спрямована на формування міжнародного іміджу КНР.

Важливим елементом прагнення Комуністичної партії Китаю до ідеологічно обґрунтованої легітимності є уявлення про формування «соціальних ліфтів» у партійній чи державній ієрархії на основі їх професійних компетентностей, моральних якостей, незалежно від їхнього походження [4, р. 137]. Такий меритократичний підхід до формування бюрократичного апарату є дуже важливим для китайської політичної системи, адже в умовах, коли політичні діячі не обираються в конкурентній боротьбі, на багатопартійних виборах, важливо розробити систему зміни влади для забезпечення сталого розвитку держави. З цим пов'язано запровадження обмежень за термінами та віком для осіб, які обіймають державні посади.

Багато в чому такий меритократичний підхід у Китаї ґрунтується на конфуціанській концепції чиновника-науковця. Саме громадянська бюрократія історично стала основою соціально-політичної еліти традиційного Китаю. У конфуціанстві детально розроблено вчення про ідеальний тип особистості. Це «Цзюньцзи» («шляхетний чоловік»), що є взірцем для наслідування, свого роду соціальним ідеалом, який протиставляється «сяжень» («низькій людині»). Відповідно до конфуціанських канонів цзюнь цзи повинен був володіти п'ятьма чеснотами: «гуманністю» (жень), «благопристойністю» (чи), «справедливістю» (і), «мудрістю» (чжи), «вірністю» (сін).

Ставлячи на чільне місце норми соціальної етики і моралі, Конфуцій і його послідовники чітко визначають набір якостей, необхідних чиновникам для успішного управління державою.

Проте ступінь, у якому у сучасному Китаї справді діє меритократія, є предметом дискусій. Деякі дослідники зазначають, що поступ у структурі партійної та державної ієрархії часто відбувається на основі фракційних зв'язків, сімейних зв'язків (непотизму) та освітнього рівня.

Багатьма дослідниками ставиться питання щодо сумісності конфуціанства з сучасними нормами демократії. Так, Ф. Фукуяма зазначав, що між конфуціанством та демократією існує досить багато точок перетину, проте особливості азіатської демократії можуть сильно відрізнитися від європейських та американських норм демократії [3, р. 21]. Як приклад, часто наводять приклад Сінгапуру, де колишній лідер держави Лі Куан Ю сформував власну модель політичної системи, яка поєднувала елементи авторитаризму та капіталістичної економіки та багато в чому ґрунтувалася на доктрині конфуціанства та його культурно-цивілізаційних традиціях.

С. Хантінгтон писав про неможливість формування демократії в конфуціанському суспільстві, тому що в конфуціанських суспільствах відсутня традиція захисту прав особистості від держави, адже гармонія і співпраця краще розбіжностей та конкуренції, а підтримання порядку та повага до ієрархії є центральними цінностями [5, р. 19].

Хоча Ф. Фукуяма досить позитивно розглядав перспективи поєднання конфуціанства та сучасної демократії, тому що традиційна конфуціанська система була меритократичним інститутом. Також він зазначав, що китайське конфуціанство не визнає законним пошану до влади всемогутньої держави та залишає можливості для розвитку незалежного громадянського суспільства [3, р. 28].

При цьому конфуціанський надмірний акцент на сім'ї частково здається непридатним для сучасного світу, де синівське благочестя було найвищою чеснотою [4, р. 139]. Перебільшений акцент на синівському благочесті, невід'ємній частині

конфуціанських цінностей, негативно вплинув на багато аспектів китайського суспільства. Це зміцнювало лояльність до влади та перешкоджало індивідуальній свободі, це сприяло давній традиції корупції серед китайських чиновників і підірвало спроби економічної модернізації. Як ми вже писали, навіть сьогодні кумівство викликає серйозні проблеми у політичній сфері Китаю.

З іншого боку, багато конфуціанських цінностей залишаються актуальними для сучасної китайської політики. Конфуціанство, згідно з постулатами Конфуція, надає великого значення певним чеснотам, особливо доброзичливості, праведності та порядності. Для аналізу політичної сфери важливо відзначити, що порядність визначається як прийнятий стандарт і є самодисципліною і взаємною повагою в суспільному житті. Доктрина «серединного шляху» Конфуція закликала до поміркованості та компромісу.

Конфуцій пропагував ідею гармонії та гармонійного суспільства, що означає світ, повний відмінностей та протиріч, де праведна людина балансує, щоб досягти гармонії. «Гармонійне соціалістичне суспільство», як частина концепції наукового розвитку Ху Цзіньтао, служила меті уряду щодо створення суспільства сяокан, в якому люди зможуть жити відносно комфортно. У Білій книзі мирного розвитку, випущеної урядом Китаю, говориться, що «гармонія як побудова мирного і процвітаючого світу є кінцевою метою розвитку Китаю» [7, р. 205].

Конфуціанство в сучасному Китаї має принаймні три цілі в контексті державного управління. По-перше, це служить для уряду джерелом натхнення для забезпечення соціальної та політичної гармонії, оскільки доктрини конфуціанства можуть бути витлумачені урядом для задоволення потреб сьогодення. По-друге, конфуціанство також має на меті «олюднювати» сучасне суспільство, у якому традиційна соціальна структура стала фрагментованою. Це допомагає уряду, який стикається зі зростаючою нерівністю у суспільстві. І по-третє, хоча комунізм з китайськими особливостями залишається ідеологією, конфуціанство змогло відновити престиж Китаю та об'єднати націю, щоб розвивати державу і, таким чином, легітимізувати Комуністичну партію.

Висновки. Таким чином, конфуціанство справило глибокий вплив на китайську внутрішню та зовнішню політику. Комуністична партія Китаю у сучасній політичній сфері використовує конфуціанство для закріплення націоналістичних настроїв серед народу. Конфуціанство виступає кодифікуючою ідеологією задля подальшого закріплення права КПК правити у країні та посилити легітимність державної влади. З упевненістю можна стверджувати, що конфуціанство й надалі служитиме провідним джерелом ідей у Китаї для модернізації політичної сфери суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Bell D. A. (2010) Reconciling Socialism and Confucianism?: Reviving Tradition in China. *Dissent*. Vol. 57. № 1. pp. 91-99
2. Cheung K. C. K. (2012). Away from socialism, towards Chinese characteristics: Confucianism and the futures of Chinese nationalism. *China Information*. Vol. 26(2). pp. 205-218.
3. Fukuyama F. (1995) Confucianism and Democracy. *Journal of Democracy*. Vol. 6. pp. 20-33.
4. Hu S. Confucianism and contemporary Chinese politics. *Politics & Policy*. 2007. Vol. 35. №. 1. pp. 136-153.
5. Huntington S. (1991) Democracy's Third Wave. *Journal of Democracy*. Vol. 2. pp. 12-34.
6. Jiang Q. (2004). Faith in Spiritual Life and Politics of the Kingly Way: The Modern Value of Confucian Culture. Taiwan: Yang-Zheng-Tang Press. 265 p.
7. Lahtinen A. (2015) China's Soft Power: Challenges of Confucianism and Confucius Institutes. *Journal of Comparative Asian Development*. Vol. 14:2. pp. 200-226.
8. Peters M. A. (2017) The Chinese Dream: Xi Jinping thought on Socialism with Chinese characteristics for a new era. *Educational Philosophy and Theory*. Vol. 49. Iss. 14. pp. 1299-1304.
9. Shi-Kupfer K., Ohlberg M., Lang S., Lang B. (2017). Ideas and ideologies competing for China's political future. Berlin: MERICS. 96 p.
10. Wang R. (2011) The Rise of Political Confucianism in Contemporary China. In: The renaissance of Confucianism in contemporary China. Springer, Dordrecht. p. 33-45.
11. Yong X. 1. Minben (People-As-Root) And Minquan (Civil Rights). In: The Philosophy of Civil Rights in the Context of China. Brill Nijhoff. p. 21-92.

The role of Confucianism in the political sphere of modern China

Shulika Andrey Andreevich

Doctor of Political Sciences,
Associate Professor,
Professor at the Department
of Political Science
Oles Honchar Dnipro National University
Gagarina str., 72, Dnipro, Ukraine

Timchenko Mikhail Mikhailovich

Candidate of Political Science,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Political Science
Oles Honchar Dnipro National University
Gagarina str., 72, Dnipro, Ukraine

The urgency of the research topic is due to the new ideological foundations of the state policy of the People's Republic of China and the new foundations of the political legitimacy of the Communist Party of China. Under the new conditions, the ideological system of modern China is changing significantly and moving away from the ideological foundations of communism and Maoism. The role of China's national culture, classical Chinese political philosophy, and Confucianism is growing significantly. This leads to the formation of the concept of "Socialism with Chinese characteristics", which is actively promoted by President Xi Jinping. The purpose of the study is to investigate the influence of Confucianism on the development of the political sphere of modern China. The main methods we used during the study are: comparative method, historical method, structural-functional method. The study notes that in the modern political sphere of the People's Republic of China, Confucianism plays an important role in the context of the formation of the Chinese model of national policy. Confucianism plays an important role in both China's foreign and domestic policies. In foreign policy, this is manifested in the formation of a system of Confucius Institutes around the world. These centers are educational centers for the study of Chinese language and culture and are part of China's soft power. Thus, Confucianism and Confucius are an important part of China's international image. Domestic politics has found that Confucianism is used by the authorities to shape the concepts of social development and ideology, as evidenced by the concept of "Harmonious Socialist Society" and "Wealthy Society" by former President Hu Jintao and the concept of "Socialism with Chinese Specifics" by Xi Jinping. , which was officially incorporated into the Constitution of the People's Republic of China. Confucianism plays an important role in shaping a new model of political legitimacy of the Chinese Communist Party in the context of the development of a market economy model, fragmentation of the traditional social structure of Chinese society, growing inequality in Chinese society.

Key words: People's Republic of China, Confucius, Confucianism, public policy, Communist Party of China.